EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 15. 12. 2020
SWD(2020) 349 final

Akt o digitálnych službách

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o jednotnom trhu s digitálnymi službami (akt o digitálnych službách) a o zmene smernice 2000/31/ES

{COM(2020) 825 final} - {SEC(2020) 432 final} - {SWD(2020) 348 final}

Súhrnný prehľad

Posúdenie vplyvu aktu o digitálnych službách

A) Potreba konať

V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?

Digitálne služby – a najmä príchod online platforiem – za posledné dve desaťročia od základu zmenili hospodárstvo a spoločnosť EÚ. Táto iniciatíva vychádza z hodnotenia smernice o elektronickom obchode z roku 2000. Z priloženého hodnotenia smernice vyplýva, že jej základné zásady zostávajú v platnosti, ale niektoré z jej konkrétnych pravidiel si vyžadujú aktualizáciu vzhľadom na osobitné výzvy, ktoré vznikajú najmä v súvislosti s online sprostredkovateľmi a online platformami. V tejto súvislosti sa v správe o posúdení vplyvu analyzujú tri hlavné problémy a ich príčiny.

Po prvé, občanom na internete hrozí čoraz viac rizík a škôd – od šírenia nezákonných činností cez ohrozenie ich základných práv až po iné spoločenské škody. Tieto problémy sú síce rozšírené v celom digitálnom ekosystéme, ale vzhľadom na dosah veľmi veľkých online platforiem majú najväčší vplyv práve v ich prípade.

Po druhé, dohľad nad online platformami je vo všeobecnosti v EÚ do veľkej miery nekoordinovaný a neúčinný, a to aj napriek systémovému významu takýchto služieb. Obmedzený rámec administratívnej spolupráce stanovený smernicou o elektronickom obchode na riešenie cezhraničných problémov nie je dostatočne detailný a členské štáty ho používajú nejednotne.

Po tretie, členské štáty začali regulovať digitálne služby na vnútroštátnej úrovni, čo vedie k novým prekážkam na vnútornom trhu. Z toho vyplýva konkurenčná výhoda pre etablované veľmi veľké platformy a digitálne služby.

Čo by sa malo dosiahnuť?

Všeobecným cieľom je zaistiť riadne fungovanie jednotného trhu, najmä poskytovanie cezhraničných online sprostredkovateľských služieb. Špecifické ciele sa zameriavajú na i) zachovanie bezpečného online prostredia, ii) zlepšenie podmienok pre inovatívne cezhraničné digitálne služby, iii) posilnenie postavenia používateľov a ochranu ich základných práv online a iv) zavedenie účinného dohľadu nad digitálnymi službami a spolupráce medzi orgánmi.

Aká je pridaná hodnota opatrenia na úrovni EÚ (subsidiarita)?

Obsah a služby sú na internete zvyčajne dostupné nadnárodne. Paralelná a nesúrodá regulácia v jednotlivých členských štátoch bráni poskytovaniu sprostredkovateľských služieb naprieč EÚ a je neúčinná pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany všetkých európskych občanov. Opatreniami na úrovni EÚ by sa znížila právna fragmentácia a náklady na dodržiavanie predpisov, zvýšila by sa právna istota, zabezpečila by sa rovnaká ochrana občanov a rovnaké podmienky pre podniky, posilnila by sa integrita jednotného trhu a umožnil by sa účinný cezhraničný dohľad. Žiadny členský štát si nedokáže s týmito výzvami poradiť sám.

B) Riešenia

Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov?

Okrem základného scenára boli podrobne posúdené tri možnosti:

1. Obmedzené opatrenia proti nezákonným činnostiam, ktoré by spočívali v stanovení procesných povinností online platforiem v záujme boja proti nezákonným činnostiam s cieľom chrániť základné práva používateľov a zabezpečiť transparentnosť. Posilnené mechanizmy spolupráce príslušných orgánov, aby mohli riešiť cezhraničné problémy prostredníctvom digitálneho strediska na výmenu informácií.

2. Plne harmonizované opatrenia na stimulovanie vlastnej činnosti poskytovateľov služieb, zvýšenie transparentnosti a riešenie širšieho súboru vznikajúcich rizík posilnením postavenia používateľov. Mechanizmus presadzovania a spolupráce posilnený harmonizovanými podmienkami týkajúcimi sa administratívnych príkazov a vymenovaním centrálneho koordinátora v každom členskom štáte.

3. Asymetrické opatrenia so silnejšími povinnosťami pre veľmi veľké online platformy, ďalšie objasnenia režimu zodpovednosti online sprostredkovateľov a riadenie EÚ s posilneným dohľadom a presadzovaním predpisov. Práve táto možnosť sa uprednostňuje.

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

Rozsiahle konzultácie so zainteresovanými stranami poukazujú na široký konsenzus, pokiaľ ide o to, že opatrenia sa majú prijať na úrovni EÚ – najmä ak má ísť o posilnený celoúnijný rámec a ak sa pritom budú rešpektovať základné zásady zakotvené v smernici o elektronickom obchode. Celkovo vyjadrili online sprostredkovatelia, podniky aj občianska spoločnosť širokú podporu harmonizácii postupov oznamovania a prijímania opatrení v celej EÚ. Online sprostredkovatelia požadujú jasný rámec pre prijímanie dobrovoľných opatrení proti nezákonnému obsahu v dobrej viere a s právnou istotou. Opatrenia v oblasti transparentnosti vo veľkej miere podporujú aj podniky a občianska spoločnosť, pričom občianska spoločnosť sa zameriava aj na odporúčacie algoritmy. Niektoré podnikateľské organizácie a startupy požadujú asymetrické pravidlá. Pre členské štáty je kľúčová intenzívnejšia spolupráca medzi orgánmi v členských štátoch a dôležitosť výmeny údajov s verejnými orgánmi. Organizácie občianskej spoločnosti, ako aj niektoré podniky a vnútroštátne orgány požadujú dohľad na úrovni EÚ. Tri rôzne návrhy iniciatívnych správ Európskeho parlamentu o akte o digitálnych službách podporujú (ak sa posudzujú ako celok) možnosť podobnú možnosti uprednostňovanej v správe o posúdení vplyvu.

C) Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Možno očakávať pozitívny vplyv na jednotný trh a hospodársku súťaž, ktorý podľa odhadov povedie k zvýšeniu objemu cezhraničného digitálneho obchodu o 1 až 1,8 %. Asymetrické pravidlá zabezpečia posilnenie postavenia menších nových konkurentov, čo podnieti konkurencieschopnosť, inovácie a investície do digitálnych služieb, pričom sa bude klásť dôraz na konkrétne riziká, ktoré sa objavujú na veľkých platformách. Zlepší sa transparentnosť a bezpečnosť online, ako aj ochrana základných práv. Posilnená spolupráca medzi členskými štátmi a správou na úrovni EÚ zlepší presadzovanie a poskytne aktualizovaný systém dohľadu nad digitálnymi službami.

Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Priame náklady sú úmerné veľkosti a dosahu poskytovateľa služieb. Službám by vznikli aj okrajové náklady na technický návrh a údržbu. Náklady súvisiace s požiadavkami na informácie sa v porovnaní so základným scenárom znížia. Najvýznamnejšie náklady by boli obmedzené na veľmi veľké online platformy.

Aký je vplyv na MSP a konkurencieschopnosť?

Aktualizované a jednotné pravidlá pomôžu MSP pôsobiť na celom jednotnom trhu a pomôžu scaleupom aj inovátorom. Posúdenie vplyvu naznačuje úspory nákladov aj pre MSP, ktorých by sa mohol týkať nezákonný obsah. Na mikropodniky a malé podniky by sa však nevzťahovali povinnosti uložené online platformám a boli by oslobodené aj od rozsiahlych ohlasovacích povinností.

Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?

Odhadujeme, že sa výrazne znížia náklady, ktoré v súčasnosti spôsobuje neefektívnosť štruktúry spolupráce orgánov. Na úrovni EÚ by vznikli rôzne dodatočné náklady na mechanizmus posilnenej spolupráce.

Očakávajú sa iné významné vplyvy?

Hlavný vplyv uprednostňovanej možnosti sa týka ochrany práv a záujmov spotrebiteľov a podnikov a ochrany základných práv online.

Proporcionalita?

Uprednostňovaná možnosť by splnila ciele iniciatívy a zároveň by neprekročila rámec toho, čo je potrebné na riešenie zistených problémov. Roztrieštený prístup v jednotlivých členských štátoch nedokáže zabezpečiť primeranú úroveň ochrany občanov v celej Únii a dohľad nad službami by zostal nekonzistentný.

D) Nadväzné opatrenia

Kedy sa táto politika preskúma?

Zavedenie systému zberu a monitorovania údajov je samo osebe jedným z hlavných vplyvov uprednostňovanej možnosti. Sem patrí aj lepšia schopnosť monitorovať fungovanie spolupráce medzi orgánmi členských štátov a vyvodzovať zaň zodpovednosť, ako aj dohľad nad digitálnymi službami.
Revízia by sa mala uskutočniť do 5 rokov od nadobudnutia účinnosti, ale súčasťou návrhu samotného systému dohľadu by boli pravidelné správy.